

KOMITET PRAW DZIECKA

Sesja pięćdziesiąta druga

ROZPATRZENIE RAPORTÓW ZŁOŻONYCH PRZEZ PAŃSTWA-STRONY NA PODSTAWIE ART. 8 PROTOKOŁU FAKULTATYWNEGO DO KONWENCJI O PRAWACH DZIECKA W SPRAWIE ANGAŻOWANIA DZIECI W KONFLIKTY ZBROJNE

Spostrzeżenia końcowe Komitetu Praw Dziecka: Polska

1. Komitet rozpatrzył wstępny raport Polski (CRC/C/OPAC/POL/1) na posiedzeniu 1436 i 1437 w dniu 22 września 2009 roku (zob. CRC/C/SR. 1436 i 1437), i na posiedzeniu 1453 w dniu 2 października 2009 roku przyjął poniższe spostrzeżenia końcowe.

Wstęp

2. Komitet dziękuje za złożenie wstępnego raportu Państwa-Strony oraz za pisemne odpowiedzi na listę zagadnień (CRC/C/OPAC/POL/Q/1/Add.1) Komitetu. Komitet żałuje jednak, że raport Państwa-Strony jest nadmiernie zwięzły i nie odpowiada wytycznym w zakresie sprawozdawczości określonymi w Protokole fakultatywnym; zarzut nadmiernej zwięzłości dotyczy także odpowiedzi Państwa-Strony na listę zagadnień.
3. Komitet przypomina Państwu-Stronie, że niniejsze spostrzeżenia końcowe powinny być odczytywane w powiązaniu ze spostrzeżeniami końcowymi dotyczącymi wstępnego raportu Państwa-Strony złożonego na podstawie Protokołu fakultatywnego w sprawie sprzedaży dzieci, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii z 2 października 2009 roku, zawartymi w dokumencie CRC/OPSC/POL/CO/1.

Aspekty pozytywne

4. Komitet zauważa i docenia przepis polskiego prawa (art. 4 par. 1 ustawy z 21 listopada 1967 roku o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej), który stanowi, że osoby poniżej 18. roku życia nie podlegają obowiązkowej służbie wojskowej.
5. Komitet z zadowoleniem przyjmuje także ratyfikowanie przez Państwo-Stronę Protokołu fakultatywnego w sprawie sprzedaży dzieci, dziecięcej prostytucji i dziecięcej pornografii w lutym 2005 roku.

I. Ogólne środki wdrożenia

Koordinacja i ocena wdrażania Protokołu

6. Komitet zauważa, że Ministerstwo Edukacji jest organem odpowiedzialnym za realizację wdrożenia Protokołu fakultatywnego. Niemniej jednak Komitet jest zaniepokojony, że ministerstwo może napotkać trudności przy uwzględnianiu szerokiego zakresu aspektów prawnych i wojskowych postanowień Protokołu fakultatywnego.
7. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona zagwarantowało, że Ministerstwo Edukacji ustanowi skuteczny organ koordynacji obejmujący wszystkich uczestników zainteresowanych wdrożeniem Protokołu, w tym społeczeństwo obywatelskie. Komitet zaleca także, aby Ministerstwo Edukacji opracowało mechanizm okresowej oceny zgodności z Protokołem fakultatywnym.**

Rozpowszechnianie i szkolenie

8. Komitet zauważa, że Państwo-Strona podejmuje starania służące podnoszeniu świadomości na temat Protokołu fakultatywnego, w tym poprzez seminaria, publikację podręczników oraz współpracę z Międzynarodowym Komitetem Czerwonego Krzyża. Komitet jest jednak zaniepokojony faktem, że świadomość na temat Protokołu fakultatywnego wśród szerokiej opinii publicznej pozostaje niska.
9. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona zagwarantowało, że zasady i postanowienia Protokołu fakultatywnego są szeroko rozpowszechniane wśród opinii publicznej, w tym wśród dzieci.**

II. Zapobieganie

Ochotnicza służba wojskowa

10. Komitet z zadowoleniem przyjmuje informację przekazaną w trakcie dialogu z Państwem-Stroną, że minimalny wiek pozwalający na podjęcie ochotniczej służby wojskowej zostanie podniesiony do 18 lat zgodnie z projektem ustawy nowelizującej ustawę z 21 listopada 1967 o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.
11. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona przyspieszyło proces uchwalania tej ustawy, w celu podniesienia wieku pozwalającego na podejmowanie ochotniczej służby wojskowej i zagwarantowania w ten sposób, że osoby poniżej 18. roku życia nie będą służyły w polskich siłach zbrojnych.**

Świadomość wśród opinii publicznej i edukacja na rzecz pokoju

12. Komitet z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Protokół fakultatywny został włączony do obowiązkowego przedmiotu szkolnego „Edukacja o bezpieczeństwie” w gimnazjach i

szkołach ponadgimnazjalnych, gdzie jest on zintegrowany z nauką o prawie międzynarodowym i humanitarnym. Komitet jest jednak zaniepokojony, że przedmiot ten może nie mieć właściwej rangi w edukacji na temat praw człowieka oraz że wśród opinii publicznej brak jest świadomości na temat Protokołu fakultatywnego.

13. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona, we współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego:**
- (a) **opracowało metodyczne podejście do zagwarantowania, że na wszystkich szczeblach systemu edukacyjnego przekazywane są spójne i kompleksowe informacje o prawie międzynarodowym oraz polityce rozwiązywania konfliktów i pokoju,**
 - (b) **opracowało i wdrożyło programy szkoleń i kampanie promujące wartości pokoju i poszanowania praw człowieka, oraz**
 - (c) **zintensyfikowało swoje działania w zakresie podnoszenia świadomości wśród opinii publicznej na temat zasad i postanowień Protokołu fakultatywnego.**

III. Zakaz i zagadnienia z tym związane

Obowiązujące przepisy karne

14. Komitet zauważa, że art. 142 § 2 kodeksu karnego częściowo wprowadza postanowienia Protokołu fakultatywnego, stanowiąc o zakazie wcielania dzieci do sił zbrojnych. Komitet jest jednak zaniepokojony, że nie ma wyraźnego prawnego zakazu takiego wcielania oraz angażowania dzieci w konflikty pomiędzy wrogimi stronami.
15. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona wprowadziło do kodeksu karnego wyraźne postanowienie kryminalizujące łamanie postanowień Protokołu fakultatywnego w zakresie wcielania do służby i angażowania dzieci w konflikty między wrogimi stronami oraz aby w przepisie tym znalazła się definicja bezpośredniego udziału w konflikcie między wrogimi stronami.**

IV. Ochrona, rekonwalescencja i reintegracja

Pomoc w rekonwalescencji fizycznej i psychologicznej

16. Komitet żałuje, że informacje o środkach identyfikacji dzieci, które mogły być zaangażowane w konflikty zbrojne za granicą są tak lakoniczne.
17. **Komitet zaleca, aby Państwo-Strona ustanowiło mechanizm identyfikowania dzieci, w tym dzieci starających się o azyl i dzieci będących uchodźcami, które mogły być zaangażowane w konflikt zbrojny za granicą. Komitet zaleca ponadto, aby Państwo-Strona podjęło środki służące zapewnieniu tym dzieciom odpowiedniej pomocy w zakresie ich rekonwalescencji fizycznej i psychologicznej oraz reintegracji społecznej.**

V. Międzynarodowa pomoc i współpraca

Międzynarodowa współpraca

18. Komitet zauważa i docenia aktywny wkład Państwa-Strony w operacje pokojowe Narodów Zjednoczonych
19. Komitet zachęca Państwo-Stronę do dalszych działań mających na celu zagwarantowanie, że jego personel jest w pełni świadomy praw dzieci zaangażowanych w konflikty zbrojne oraz że kontyngenty wojskowe są świadome swoich obowiązków i odpowiedzialności.

VI. Dalsze działania i rozpowszechnianie

Dalsze działania

20. Komitet zaleca, aby Państwo-Strona podjęło wszelkie właściwe środki w celu zapewnienia pełnego wdrożenia niniejszych zaleceń, w tym między innymi poprzez przekazanie ich właściwym resortom, parlamentowi, oraz wszystkim właściwym krajowym i lokalnym władzom, w celu odpowiedniego rozważenia i dalszych działań.

Rozpowszechnianie

21. Komitet zaleca, aby wstępny raport i pisemne odpowiedzi przekazane przez Państwo-Stronę wraz z dotyczącymi ich spostrzeżeniami końcowymi przyjętymi przez Komitet zostały szeroko udostępnione opinii publicznej w celu zainicjowania debaty i wytworzenia świadomości na temat Protokołu fakultatywnego oraz jego wdrażania i monitorowania.

VII. Następny raport

22. Zgodnie z art. 8 ust. 2 Komitet zwraca się do Państwa-Strony o włączenie dalszych informacji na temat wdrażania Protokołu fakultatywnego do następnego raportu okresowego w ramach Konwencji Praw Dziecka, który ma być złożony zgodnie z art. 44 Konwencji.